

MUN KERTSI – Taidekerhoja helsinkiläisille koululaisille

HANKESUUNNITELMA

Erityisavustus taiteen ja kulttuurin saavutettavuuden parantamiseen lapsille ja nuorille
Helsingin kaupunki / Kulttuuripalvelut/ Annantalo 2018

Taiteilija koulussa –hanke Vartiokylän yläasteella vuonna 2011. Kuva: Ulla Salomäki

6.4.2018

VALTIONAVUSTUSHAKEMUS

TIIVISTELMÄ/HANKESUUNNITELMA

Annantalo koordinoi ja järjestää yhteistyössä Helsingin Kasvatus ja koulutus - toimialan kanssa kanssa taideharrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille koulupäivien yhteyteen lukuvuonna 2018-2019. Toiminta on jatkoa lukuvuoden 2017-18 kerhotoiminnalle. Taidekerhot suunnataan niille kehittämisalueille, joiden lapsilla ja nuorilla on muita alueita heikempi osallistuminen taiteen perusopetukseen, koko kaupungin tasoa suurempi pienituloisten lapsiperheiden osuus sekä vieraskielisten lasten ja nuorten osuus. Näitä alueita ovat *Taiteen perusopetuksen tila ja kehittämistarpeet Helsingissä –selvityksen* (http://www.hel.fi/static/kulke/TPOselvitys_2016/index.html#/1/) mukaan esim. Kaarela, Jakomäki, Mellunkylä, Vuosaari, Myllypuro, Vartiokylä, Pasila ja Pukinmäki. Kerhotoiminnan keskittäminen alhaisen taiteen perusopetuksen osallistumisen alueille on ns. Helsingin osallistavan kulttuurityön mallin mukaista toimintaa, joka pyrkii osaltaan tasapainottamaan kulttuoriosallisuuteen liittyvää epätasa-arvoa ja kulttuuristen oikeuksien toteutumista yhdenvertaisella tavalla.

Tavoitteena on löytää erityisesti sellaisille lapsille ja nuorille, joilla ei vielä ole taideharrastusta, juuri heille sopiva ja mielekäs kerho. Opetus- ja kulttuuriministeriöltä anotaan hankkeen toteutukseen yhteensä 99 974 euroa 124 968 euron suuruisiin kokonaiskustannuksiin.

Annantalo toteuttaa kärkihankerahoituksen turvin 24 taidekurssia lukuvuoden aikana 6-10 kouluun tai sen läheisyydessä olevaan tilaan, kuten koululaisten iltapäivätoiminnan yhteyteen leikkipuistoon. Kurssit koulupäivän yhteyteen järjestettäviä, osallistujille maksuttomia kerhoja. Annantalo palkkaa 5 puolipäiväistä taidepedagogia, jotka jalkautuvat toimipisteisiin ja toimivat niissä kerho-ohjaajina kuukausipalkka-perustaisesti. Taidepedagogit ovat ammattilaisia, jotka ovat koulutukseltaan joko taiteilijoita tai taidekasvattajia ja joilla on kokemusta lasten kanssa työskentelystä. Kerhoja järjestetään sekä suomeksi että ruotsiksi.

Helsingin kunnallisessa opetussuunnitelmassa on määritelty jokaiselle koululle ja luokalle kaksi laaja-alaista oppimiskokonaisuutta, ilmiöjaksoa vuodessa. Annantalo on vuosina 2015-2016 toteuttanut n. Ilmiö X -pilottikokeiluja (mukana yhteensä luokkia 42, oppilaita 1015), joissa taidepedagogit osallistuivat koulujen opettajien kanssa koulujen ilmiöjaksojen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Näiden kokemusten pohjalta Annantalon kerhotoimintaan liitetään mukaan Utelias luokka -kokeilun mukaista toimintaa. Osa pedagogeista työskentelee

6.4.2018

VALTIONAVUSTUSHAKEMUS

tiivissä yhteistyössä koulun opettajan tai opettajien kanssa osallistuen mm. koulujen ilmiöjaksojen suunnitteluun ja toteutukseen yhdessä opettajien ja oppilaitten kanssa. Pitkäjänteinen läsnäolo ja opetuksen suunnittelu ja yhteiskehittäminen mahdollistavat vastavuoroista oppimista ja toimintakulttuurien muutosta puolin ja toisin. Samalla lasten ja nuorten ”21-vuosisadan taitojen”, kriittisen ja luovan ajattelun taitojen kehittymistä edistetään taiteellisen toiminnan tukemana.

HANKKEEN TAUSTAT - TARVEKUVAUS

Helsingissä asuu n. 48 000 peruskouluikäistä (7-15-vuotiaat vuonna 2016, lähde Helsingin seudun aluesarjat, <http://www.aluesarjat.fi/>) Tämä on noin 10 % Suomen peruskouluikäisistä lapsista. Lasten osuus väestöstä on kasvanut Helsingissä viime vuosina. Helsingissä asuu myös erityisen paljon vieraskielisiä perheitä muuhun maahan verrattuna. Vuoden 2015 alussa Helsingissä asui 27 % Suomen koko vieraskielisestä väestöstä, kun kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvista pääkaupunkiin oli asettunut 10 %. (Lähde, Helsingin kaupunki, tietokeskus: <http://www.hel.fi/www/Helsinki/fi/kaupunki-ja-hallinto/tietoa-helsingista/tilastot-ja-tutkimukset/vaesto/maahanmuutto/>)

Lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksien parantaminen on olennainen osa kaupungin strategiaohjelmaa. Taide- ja kulttuuriharrastusten mahdollisuus ei ole tällä hetkellä jakautunut alueellisesti tasavertaisesti ja Helsinki haluaakin tasapainottaa taide- ja kulttuuriharrastusten alueellista tarjontaa.

Helsingin kulttuurikeskus on teettänyt taiteen perusopetuksen saatavuudesta ja saavutettavuudesta Helsingissä selvityksen, jonka luonnos löytyy kokonaisuudessaan:

http://www.hel.fi/static/kulke/TPOselvitys_2016/index.html#/1/

Tämän selvityksen perusteella esiin on noussut kahdeksan kaupunkialuetta, joiden lapsilla ja nuorilla on muita alueita heikompi osallistuminen taiteen perusopetukseen, koko kaupungin tasoa suurempi pienituloisten lapsiperheiden osuus sekä vieraskielisten lasten ja nuorten osuus. Nämä alueet ovat Kaarela, Jakomäki, Mellunkylä, Vuosaari, Myllypuro, Vartiokylä, Pasila ja Pukinmäki.

6.4.2018

VALTIONAVUSTUSHAKEMUS

Annantalo koordinoi ja järjestää yhteistyössä Kasvatus ja koulutus -toimialan kanssa taideharrastusmahdollisuuksia näille kahdeksalle kehittämisalueelle, joilla tarvetta taideharrastukselle on eniten.

TAVOITTEET

Kerhotoiminnan tavoitteena on lisätä lasten ja nuorten mahdollisuuksia harrastaa taidetta ja kulttuuria. Koulujen kerhotoiminta voi avata mahdollisuuden löytää uusi harrastus ja oma taiteellinen ilmaisu vuoden kestävän kerhotoiminnan avulla.

Alueellisena tavoitteena on tasapainottaa helsinkiläisten lasten ja nuorten kulttuuriosallisuuteen liittyvää epätasa-arvoa ja edesauttaa kulttuuristen oikeuksien toteutumista yhdenvertaisella tavalla. Tarjoamme kerhotoimintaa niiden alueiden kouluille ja oppilaille, joilla on muita huonommat mahdollisuudet osallistua taideharrastuksiin muualla.

Tarkoituksena on myös kokeilla taideopetuksen muotoja, jotka istuvat koulujen tarpeisiin, tiloihin ja toimintatapoihin mahdollisimman hyvällä tavalla ja saumattomasti. Näin tuetaan peruskoulun opetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen tavoitteita, erityisesti kulttuurisen osaamisen tavoitteita, mutta myös monilukutaitoon, osallistumiseen ja vaikuttamiseen sekä sosiaaliseen vuorovaikutukseen liittyviä tavoitteita. Tavoitteena on tehdä koulujen kanssa tiivistä yhteistyötä Utelias luokka -pilottien kautta ja vahvistaa myös kokonaisvaltaisesti taidelähtöisen toiminnan vaikuttavuutta kouluympäristöissä.

Annantalon tuottamassa toiminnassa laadukkaana taidekasvatuksen ja lastenkulttuurin tavoitteet ovat aina läsnä. Ohjaajilla on oltava oman alansa taiteellinen koulutus ja ammattitaito, opetus lähtee lasten ja nuorten omasta maailmasta ja tarpeista ja opetus on mahdollisimman saavutettavaa kaikenlaisille lapsille ja nuorille. Omana tavoitteenamme on siis tuoda entistä enemmän laadukasta taideopetusta koulupäivän yhteyteen, mahdollisimman monen lapsen ulottuville.

KURSSIEN SISÄLLÖT JA MUODOT

6.4.2018

VALTIONAVUSTUSHAKEMUS

Taidekerhojen sisällöissä huomioidaan oppilaiden toiveet sekä kasvattajien lukuvuonna 2017-18 tekemät havainnot osallistujien motivaatioista. Kerhotoiminnan sisältöjä pyritään toteuttamaan havaintojen perusteella käyttäjälähtöisesti. Esimerkiksi kokeillaan kerhoja, joissa tekemisen tavat ja läsnäoloajat joustavat nykyistä enemmän. Jaetaan muiden kasvattajien kanssa vastuuta erityisesti leikkipuistojen iltapäivätoiminnan yhteyteen järjestytyissä kerhoissa. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan taidelajeiltaan ja tekemisen tavoiltaan vaihtelevia kerhoja, jotta voidaan tarjota saavutettavaa palvelua, monimuotoisesti erilaisia lapsia ja oppijoita ajatellen.

Annantalo tarjoaa kärkihankerahoituksen turvin 24 taidekerhoa / lukuvuosi. Osa kerhoista järjestetään Utelias luokka –konseptilla yhteistyössä koulun opettajan/opettajien kanssa. Tarjottavat kurssit ovat lukuvuoden kestäviä kokonaisuuksia, joilla opetusta on joko yksi tai kaksi viikkotuntia (opetusta 60 min). Ne ovat osallistujille maksuttomia kerhoja tai oppituntikokonaisuuksia, jotka tapahtuvat joko koulutiloissa tai niiden välittömässä läheisyydessä esimerkiksi leikkipuistojen iltapäivätoiminnan yhteydessä. Osallistujamäärä yhdessä kerhossa on keskimäärin 10, Utelias luokka -konseptissa suurempi. Kokonaisosallistujamääräksi arvioidaan noin 300-400 lasta ja nuorta.

Toimintaa varten palkkataan koko lukuvuodeksi viisi puolipäiväistä taidepedagogia työskentelemään eri toimipisteissä. Kaikissa tapauksissa ohjaajina toimivat ammattilaiset, jotka ovat koulutukseltaan joko taiteilijoita tai taidekasvattajia ja joilla on kokemusta lasten kanssa työskentelystä.

Toimintaa järjestetään peruskoulun ylä- ja ala-asteen oppilaille sekä leikkipuistojen iltapäivätoiminnan yhteyteen sekä suomeksi että ruotsiksi.

TILA- JA HENKILÖRESURSSIT

Kerhotoiminta tapahtuu sekä koulujen että leikkipuistojen tiloissa. Kerhotoimintaa koordinoi puolipäiväinen kulttuurituottaja, joka huolehtii yhteydenpidosta kouluihin ja leikkipuistoihin sekä tarvittaessa vanhempiin ja ryhmien ohjaajiin sekä hoitaa tuotannolliset järjestelyt heidän kanssaan. Tuotannollisissa kysymyksissä sekä tiedotuksessa yhteistyötä tehdään myös Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan asiantuntijoiden kanssa.

6.4.2018

VALTIONAVUSTUSHAKEMUS

OPPILAIKEN OSALLISUUS JA KIINNOSTUS

Annantalo kerää aktiivisesti palautetta ja tietoa kerhojen osallistujilta, taidepedagoogeilta sekä koulujen opettajilta ja leikkipuistojen kasvattajilta. Saadun tiedon ja palautteen perusteella suunnitellaan tulevan lukuvuoden kurssit ja muu rahoituksen puitteissa tapahtuvat toiminta. Toimintaa pyritään järjestämään kokeilevan kehittämisen otteella muutoksiin ja kehittämiskohteisiin aktiivisesti reagoiden. Kuukausipalkkaiset pedagogit pystyvät tuntiperustaisesti palkattuja ohjaajia joustavammin kehittämään toimintaa siten, että palvelut ovat entistä saavutettavampia monenlaisille lapsille ja nuorille.

Opetus- ja kulttuuriministeriöltä anotaan lastenkulttuurin saavutettavuuden parantamiseen Helsingissä yhteensä 99 974 euroa 124 968 euron suuruisiin kokonaiskustannuksiin.